

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL G. S. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. lapkričio 28 d. Nr. 242-514

Vilnius

Lietuvos bankas gavo G. S. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. rugsėjo 6 d. tarp A. K. (toliau – draudėjas) ir draudiko buvo sudaryta transporto priemonių draudimo sutartis (toliau – draudimo sutartis), kurią patvirtina transporto priemonių draudimo liudijimas, Serija LD Nr. *duomenys neskelbtini*. Draudimo sutartimi Transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 021 (2017 m. vasario 7 d. redakcija, galioja nuo 2017 m. kovo 1 d.) (toliau – Taisyklės) pagrindu buvo apdraustas automobilis BMW X5, valst. Nr. *duomenys neskelbtini*, (toliau – automobilis).

2018 m. gegužės 28 d. pareiškėjas draudikui telefonu pranešė apie įvykį: buvo pavogti automobilio veidrodėliai, multimedija ir apgadintos durys. Draudiko ekspertui, registruojančiam žalą, pasiteiravus, kas yra automobilio savininkas, pareiškėjas nurodė, kad automobilį buvo pasiskolinęs kelionei į Palangą, o automobilis nuosavybės teise priklauso draudėjui.

2018 m. liepos 26 d. buvo atlikta automobilio apžiūra ir surašytas apžiūros aktas, jame buvo pasirašyta draudėjo vardu. Tą pačią dieną draudėjo vardu buvo pateiktas prašymas išmokėti draudimo išmoką. Siekdamas patikrinti įtarimų sukėlusią informaciją, draudikas susisiekė su draudėju, pastarasis paaiškino ir vėliau raštu patvirtino, kad automobilis yra parduotas, jokių įgaliojimų naujajam savininkui draudėjas nėra suteikęs ir draudimo išmokos už šį įvykį nepageidauja.

2018 m. rugpjūčio 20 d. draudikas priėmė sprendimą nemokėti draudimo išmokos, motyvuodamas tuo, kad pasikeitus transporto priemonės savininkui sutartis nutrūko, o ankstesnis savininkas išmokos atsisakė.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas nurodė nesutinkantis su draudiko priimtu sprendimu ir prašė rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką. Pareiškėjas teigė, kad draudikui yra pateikęs sutartį dėl teisių ir pareigų perleidimo pagal draudimo sutartį bei rašytinį įgaliojimą, kuriuo draudėjas pareiškėjui yra suteikęs teisę atstovauti draudėjui santykiuose su draudiku. Taip pat nurodė, kad draudėjo vardu yra sumokėjęs draudimo įmoką. Pareiškėjo teigimu, draudikas turėdamas visus reikalingus dokumentus nepagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimais ir prašė juos atmesti. Draudikas nurodė, jog Taisyklėse nustatyta, kad draudimo sutartis nutrūksta, pasikeitus apdraustos transporto priemonės savininkui (Taisyklių 5.4.3 papunktis). Draudiko teigimu, tarp pareiškėjo ir draudėjo 2018 m. kovo 15 d. buvo sudaryta automobilio pirkimo–pardavimo sutartis, o įvykis įvyko 2018 m. gegužės 28 d., taigi, remiantis Taisyklių 5.4.3 papunkčio nuostatomis, draudimo apsauga buvo nutrūkusi ir įvykio dieną negaliojo. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad tik draudėjas, t. y. ankstesnis transporto priemonės savininkas, turi reikalavimo teisę pagal sudarytą draudimo sutartį, tačiau pastarasis

draudikui pateikė raštišką patvirtinimą, kad atsisako žalos atlyginimo.

Draudikas taip pat pabrėžė, kad pareiškėjas bandė klaidinti draudiko darbuotojus: pavyzdžiui, pirmojo pokalbio metu pareiškėjas neinformavo, kad automobilis yra nupirktas, o teigė jį pasiskolinęs, vėliau nepateikė savininko įgaliojimo atstovauti, kad galėtų gauti informaciją apie žalos administravimo eigą. Draudiko manymu, tikėtina tai, kad pareiškėjas, žinodamas, kad neturi teisės gauti informaciją, telefonu klaidingai prisistatė savininko vardu, taip pat pareiškėjo vardu pasirašė automobilio apžiūros akte ir pateikė prašymą gauti draudimo išmoką, taigi galbūt pareiškėjas suklastojo savininko parašą, nes vėliau tikrinant informaciją tikrasis transporto priemonės savininkas teigė nepasirašęs dokumentų, kurie yra pasirašyti jo vardu. Atsižvelgdamas į tai, draudikas mano, kad pareiškėjas elgėsi nesąžiningai.

Draudikas taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad, pagal sudarytą draudimo sutartį, pareiškėjas neturi reikalavimo teisės. Jis nėra draudėjas ar naudos gavėjas. Ankstesnis transporto priemonės savininkas yra patvirtinęs, kad pareiškėjui nėra išdavęs jokio įgaliojimo dėl atstovavimo draudimo bendrovėje. Draudikas taip pat pažymėjo, kad pareiškėjas nepagrįstai teigia perėmęs ankstesniojo savininko teises ir pareigas, nes sutartyje tokia galimybė nėra numatyta. Priešingai, sutarties šalims susitarus, nustatyta, kad, pasikeitus transporto priemonės savininkui, draudimo sutartis nutrūksta.

Papildomai draudikas atkreipė dėmesį, kad savininko (draudėjo) pasikeitimas turi itin didelės reikšmės vertinant riziką, nustatant kainą ir t. t. Būtent dėl to Taisyklėse nustatyta, kad, pasikeitus transporto priemonės savininkui, sutartis nutrūksta. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes draudikas teigė neturintis pagrindo keisti priimto sprendimo ir prašė Lietuvos banko pareiškėjo reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas vertina pateiktus įrodymus ir tuo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudimo sutarties galiojimo draudėjui pardavus automobilį ir pareiškėjo teisės gauti draudimo išmoką pagal tarp draudėjo ir draudiko sudarytą draudimo sutartį.

Draudėjas su draudiku sudarė savanorišką draudimo sutartį, todėl draudikas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse turi teisę savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinis teismas yra konstatavęs, kad draudimo sutartimi suteikiama apsauga – įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui – nėra absoliuti, todėl draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Kasacinio teismo praktikoje taip pat pažymėta, kad draudimo taisyklės yra standartinės, bendros sąlygos, paprastai taikomos visiems draudėjams, sudarantiems atitinkamos draudimo rūšies sutartį su tuo pačiu draudiku, o draudimo liudijime nurodomi ne bendri, bet konkrečią sutartį individualizuojantys duomenys (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 10 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-143-313/2016*).

Vadovaujantis CK 6.1011 straipsnio 1 dalimi, jeigu apdrausto turto nuosavybės teisė iš asmens, kurio interesais buvo sudaryta draudimo sutartis, pereina kitam asmeniui, tai teisės ir pareigos pagal draudimo sutartį pereina naujajam apdrausto turto savininkui, išskyrus atvejus, kai turtas iš pirminio savininko yra paimamas priverstine tvarka arba draudimo sutartis nustato ką kita. Taisyklių 5.4.3 papunktyje nustatyta, kad draudimo sutartis nutrūksta pasikeitus apdraustos

transporto priemonės savininkui. Taigi, draudimo sutartimi šalys yra sutarusios dėl CK 6.1011 straipsnio 1 dalyje nurodytos išimties taikymo. Pažymėtina, kad minėtos nuostatos taikymas draudimo sutarčiai nėra kvestionuojamas.

Iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų matyti, kad 2018 m. kovo 15 d. tarp draudėjo ir pareiškėjo buvo sudaryta transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartis, kuria pareiškėjas įsigijo automobilį. Vertinant minėtos automobilio pirkimo–pardavimo sutarties teisinę reikšmę, pažymėtina, kad, nors ši sutartis nebuvo įregistruota viešuosiuose registruose, tačiau kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad transporto priemonės teisinės registracijos duomenų nepakeitimas, t. y. transporto priemonės nuosavybės teisės perleidimo kitam asmeniui pirkimo–pardavimo sutarties pagrindu neišviešinimas transporto priemonių registre, yra teisiškai nereikšminga aplinkybė sprendžiant, kas pagal transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartį, kurioje nėra sąlygos dėl transporto priemonės perregistravimo kaip nuosavybės teisės perėjimo pirkėjui momento, yra transporto priemonės savininkas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 11 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-7-309/2010). Atkreiptinas dėmesys, kad tarp draudėjo ir pareiškėjo sudarytoje automobilio pirkimo–pardavimo sutartyje nėra sąlygos dėl transporto priemonės perregistravimo kaip nuosavybės teisės perėjimo pirkėjui momento, todėl darytina išvada, kad automobilio nuosavybės teisė 2018 m. kovo 15 d. sudarius transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartį perėjo pareiškėjui ir 2018 m. gegužės 28 d. įvykio metu buvo pasikeitusi.

Vertinant pareiškėjo argumentus, kad jis draudikui pateikė sutartį dėl teisių ir pareigų perleidimo pagal draudimo sutartį bei rašytinį įgaliojimą, kuriuo draudėjas jam yra suteikęs teisę atstovauti santykiuose su draudiku, svarbu tai, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė telefoninių pokalbių su draudėju įrašus ir draudėjo paaiškinimus raštu, kuriuose nurodyta, kad draudėjas pareiškėjui nėra išdavęs jokie įgaliojimo dėl atstovavimo draudimo bendrovėje, ir kad ant dokumentų esantys jo parašai yra netikri.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjo pateikta sutartis dėl draudimo sutarties perleidimo ir įgaliojimas atstovauti draudėjui santykiuose su draudiku yra pasirašyti 2018 m. kovo 15 d. Savo ruožtu 2018 m. rugpjūčio 8 d. bei 2018 m. rugsėjo 18 d. draudėjas pateikė draudikui paaiškinimus raštu, kuriuose nurodyta, kad pareiškėjui teisės naudotis savo asmens duomenimis jis nėra suteikęs ir kad draudimo sutartis buvo pratęsta be jo žinios. Tai reiškia, kad draudėjas neigia pasirašęs minėtus dokumentus. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad net jei šiuo atveju pareiškėjo pateiktas 2018 m. kovo 15 d. įgaliojimas, priešingai, nei teigia draudėjas, buvo išduotas pačio draudėjo, minėtas įgaliojimas yra sudarytas anksčiau nei draudėjo pateikti paaiškinimai, kuriais jis neigia suteikęs įgaliojimus. Todėl darytina išvada, kad net jei draudėjas ir būtų pasirašęs įgaliojimą atstovauti jam santykiuose su draudiku, vėliau draudėjo pateikti paaiškinimai tokią valią atšaukia.

Vertinant pareiškėjo argumentus kad jis už pareiškėją yra sumokėjęs draudimo įmoką ir perėmęs teises ir pareigas pagal draudimo sutartį, pažymėtina, kad draudimo sutartyje tokia galimybė (perleisti draudimo sutartį) nėra numatyta, todėl teisinės reikšmės ginčo nagrinėjimui pareiškėjo nurodytos aplinkybės neturi.

Atsižvelgiant į tai, kad draudėjas ir draudikas sudarydami draudimo sutartį susitarė dėl Taisyklių sąlygų, tarp jų ir dėl Taisyklių 5.4.3 papunktyje įtvirtintos nuostatos, kad pasikeitus transporto priemonės savininkui draudimo sutartis nutrūksta, bei į tai, kad 2018 m. kovo 15 d. tarp draudėjo ir pareiškėjo buvo sudaryta transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartis, kurios pagrindu automobilis buvo parduotas pareiškėjui, darytina išvada, kad nuosavybės teisė įvykio metu buvo pasikeitusi, o draudimo sutartis nutrūkus Taisyklių 5.4.3 papunktyje numatytu pagrindu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjas nėra nei draudėjas, nei naudos gavėjas, todėl draudikas pagrįstai atsisakė jam mokėti draudimo išmoką dėl 2018 m. gegužės 28 d. įvykio.

Remdamasis tuo, kas buvo išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo

Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo G. S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis turi teisę dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas